

Til medlemmene i programrådet for lektorutdanningen

Innkalling til møte i programrådet for lektorutdanningen Møte 7 2017

Tidspunkt: 27. november 2017, kl. 12.15 - 14.00

Møtested: Lauritz Meltzers hus (SV-bygget), seminarrom 213

Forslag til dagsorden:

I Godkjenning av innkalling og dagsorden

II Godkjenning av protokoll fra møtet 25. oktober

Protokollen er utsendt

III Diverse tilbakemeldinger fra utvalgsleder

Vedtakssaker

Sak 51/17 Visjon for lektorutdanningen

Notat fra Studieadministrativ avdeling, utkast til visjon, innspill fra LU-MN og IPED

Sak 52/17 Møteplan for våren 2018

Notat fra Studieadministrativ avdeling

Drøftingssaker

Sak 53/17 Styringsstruktur i lektorutdanningen og organisering av skolesamarbeid

Notat fra Studieadministrativ avdeling

Orienteringssaker

Sak 54/17 Møter i lærerutdanningsutvalgene ved fakultetene

Muntlig orientering v/utvalgslederne

Sak 55/17 Nasjonal lektorutdanningskonferanse

Muntlig orientering v/Silje Anette Lindgren

Sak 56/17 Eventuelt

Sak 51/17 Visjon for lektorutdanningen

Notat fra Studieadministrativ avdeling, utkast til visjon, innspill fra
LU-MN og IPED

Vedtakssak

Notat

Til: Programrådet for lektorutdanningen
Møte: 27. november 2017

ephorte: 17/4101

Bakgrunn

Styringsgruppen for lektorutdanningen har bedt programrådet om å utarbeide en felles visjon for lektorutdanningen ved Universitetet i Bergen (UiB). Programrådet har drøftet visjonen i ordinære møter vår og høst 2017. I tillegg har det blitt arrangert tre temamøter med diskusjon på bakgrunn av referater og utsendte opplegg fra programrådsleder.

Et førsteutkast til visjon ble sendt til medlemmene av programrådet 17.10.2017, med oppfordring om å drøfte utkastet med aktuelle fagmiljøer og melde inn innspill innen 10.11.2017.

Institutt for pedagogikk (IPED) har kommet med innspill, og lærerutdanningsutvalget ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (LU-MN) har gitt en tilbakemelding på førsteutkastet.

En revidert versjon av visjonen er vedlagt. Denne er oversatt til nynorsk.

Videre saksgang

Behandlingen av innspillet fra IPED og tilbakemeldingen fra LU-MN, med henblikk på innarbeidelse i det reviderte utkastet til visjon, vil bli lagt frem på programrådsmøtet.

Når programrådet har behandlet vedlagt utkast til visjon, sendes det på høring til de involverte fakultetene. Dette for å sikre en bred forankring i organisasjonen. Styringsgruppen får seg forelagt utkast til visjon i sitt første møte våren 2018.

Forslag til vedtak:

Programrådet vedtar det vedlagte reviderte utkastet til visjon, med de endringer som fremkom i møtet.

15.11.2017/SAL

Visjon for lektorutdanninga ved Universitetet i Bergen

Visjonen for lektorutdanninga ved Universitetet i Bergen (UiB) er ei forpliktande avtale mellom dei interne partane i lektorutdanninga ved UiB, om dei prinsipielle, overordna retningslinjene vi samordnar arbeidet vårt etter. På den måten skal lektorutdanninga stå fram som den heilskapen vi kan stå inne for, samtidig som vi har ei rettesnor for meir konkrete diskusjonar.

Visjonen er utarbeidd på grunnlag av diskusjonar i fagmiljø og relevante organ, og tar utgangspunkt i UiBs strategi, den overordna delen av læreplanverket, «Overordnet del – verdier og prinsipper», og i kriteria for nasjonal utvikling av god utdanningskvalitet, slik dei blir brukte ved vurdering av «Senter for fremragende utdanning» (SFU). Ved utarbeiding av visjonen, har vi hatt det overordna målet for auga, at lektorutdanninga si oppgåve grunnleggande skal løysast med sikte på å oppfylle behovet som samfunnet har for ei varig og vellykka opplæring av elevane i skolen.

Høg fagleg kvalitet i disiplinfag, fagdidaktiske og pedagogiske fag i lektorutdanninga er kjenneteiknet vårt og det vi jobbar for. Det betyr at praktisk samordning og økonomiske omsyn aldri må setjast høgare enn kvaliteten i det faglege innhaldet. Vidare betyr det at samspelet mellom UiB, lektorstudentane og praksisfeltet i form av praksisskolar, partnerskolar og universitetsskolar, utgjør krumtappen i arbeidet vårt.

1. Fundamentet for lektorutdanninga ved UiB

Det høge faglege nivået, som inneber forskingsbasert undervisning i disiplinfag, fagdidaktikk og pedagogikk, er, og skal vere, fundamentet for lektorutdanninga ved UiB. Dette for å sikre ein haldbar og vedvarande kvalitet i undervisninga og profesjonsutøvinga, som studentane førebur seg på å skulle utøve. Det er, og skal framover vere, eit tett samspel mellom teori og praksis også i det faglege innhaldet i lektorutdanninga. Eit døme på dette er integrasjon av fagdidaktisk og pedagogisk aksjonsforskning i undervisninga, som eit ledd i studentane si utvikling av utforskande lærarkompetansar. Disiplinfaga skal, også framover, spele med i lektorutdanninga og vere med på å forme den læraridentiteten som studentane utviklar gjennom studiet, slik at dei kan sjå på seg sjølve både som faget sin ambassadør overfor elevane og som elevane sin ambassadør overfor faget.

2. Organisering og samspel mellom undervisning og praksis

Dyktig leiing og administrasjon av lektorutdanninga skal sikre god samanheng og balanse mellom dei ulike delane i utdanninga både internt, i undervisning, og eksternt, i praksis. Det skal vere god balanse internt på det enkelte studieprogrammet. Vi skal til dømes sikre at arbeidsbyrda til studentane blir jamt fordelt i forhold til omfanget av dei enkelte emna og andre aktivitetar. I tillegg skal det vere god balanse mellom aktivitetar på UiB og aktivitetar i praksis, både med omsyn til omfanget og innhaldet i aktivitetane. Fruktbart og likeverdige samarbeid mellom og innanfor fagområda er ein føresetnad for høg kvalitet, både sett ifrå studentane, undervisarane og praksisretteleiarane sin ståstad. Vi arbeider vidare for høgast mogleg grad av 'constructive alignment' i dei enkelte delane av lektorutdanninga. Det inneber avstemming av undervisningsformer, arbeidsformer og vurderingsformer både innbyrdes og i forhold til mål og fagleg innhald på kvart element i utdanninga, så vel ved UiB som i praksis.

Vi legg spesielt vekt på at samarbeidet med praksisfeltet skal vere gjensidig og av høg kvalitet.

3. 'Den gode lektor' frå UiB

Målet vårt er å utdanne lektorar som er rusta til å møte dei krava og forventingane som blir stilte til dei som undervisarar i skolen og som ansvarlege profesjonelle aktørar innanfor utdanningsfeltet,

Utkast til visjon for lektorutdanninga – revidert 17.11.2017

ikkje berre som nyutdanna, men òg i mange år framover. Det inneber at lektorar frå UiB skal ha eit fagleg fundament for etter- og vidareutdanning og vidare profesjonell utvikling. Eit slikt fundament kan vi skape gjennom undervisninga, ved velvalt innhald og passande arbeidsformer, men òg i høg grad i samarbeid med praksisfeltet, der deltaking i prosjekt og skolebaserte utviklingsaktivitetar gjerne skal få ein større plass allereie under utdanninga.

Vi ønsker å utdanne lektorar som har kunnskap om lærarfaglegheit i vid tyding. Lektorar som dermed til dømes kan forstå og handtere mangfald, talent, problem og moglegheiter, og som har auga for både den enkelte elev, klassa og heilskapen. Lektorar frå UiB skal kunne delta i og kritisk prege debatten om skolen og utdanningssystemet, og vere med på å forme framtida for komande generasjonar. Vi har som mål å utdanne lektorar som er glade for å kome frå UiB.

4. Evaluering og kvalitetssikring av lektorutdanninga

Vi må ha kontinuerlig fokus på utvikling og forbetring av lektorutdanninga, og oppretthalde og vidareutvikle eit godt kvalitetssikringssystem med omsyn til innhaldet både i undervisninga og i praksis. Det betyr at handtering av tilbakemeldingar og reaksjonar, for eksempel i form av klager, ikkje berre skal skje etter gjeldande retningslinjer, men, i relevante tilfelle, òg innebere kritisk refleksjon med tanke på forbetring.

Lektorutdanninga skal evaluerast på sine eigne, klargjorte premiss, både av interne og eksterne organ, med omsyn til forbetring og vidareutvikling. Programsensorane har ein viktig funksjon i samband med kvalitetsutviklinga. Spesielt kan ein person med funksjon tilsvarande tidlegare koordinerande programsensor, fange opp problemstillingar som går på tvers av fag og på praksis, og dermed bidra konstruktivt.

5. Innovasjon og vekselverknad

Lektorutdanninga ved UiB går ikkje føre seg i isolasjon på ei aude øy. Vi skal spegle behovet i skolen og samfunnet, og samtidig vere kritiske. Vi stiller oss aktivt, konstruktivt og kritisk til endringar i skolen og samfunnet. Lektorutdanninga ved UiB må vidareutviklast i takt med at nye krav og moglegheiter dukkar opp. Vi må stadig tenke gjennom både enkeltdelar, praksis og studieløpet som heilskap, på ny. Dyktig leiing skal sikre at utvikling og evaluering av nye studietilbod og implementering av endringar skjer på forsvarleg måte, med tilgang til nødvendige ressursar.

UiB skal vere med å setje premissane for fornying av faga og undervisninga i skolen, og bidra i utviklinga av forholda mellom disiplinfag, fagdidaktiske og pedagogiske fag og skolefag i lektorutdanningane nasjonalt og regionalt og i praksissamarbeidet. Vi skal vere aktivt til stades og delta på nettverksmøte, seminar og debattar. Lektorstudentane våre er viktige agentar for UiB òg i så måte.

Tilbakemeldinger fra LU-MN på utkast til visjon for lektorutdanningen ved UiB

Det var enighet på møtet i LU-MN om at en ønsker en kort visjon, helst bestående av 4-6 setninger eller korte paragrafer som kan settes opp som strekpunkter. Det var videre enighet om at punktene burde bli innledet med en overordnet visjonsformulering som var lett å huske, og som signaliserte kvalitet og visjon. Det var uro for at lengre tekster ikke vil bli lest, f.eks. av studenter som vurderer å søke opptak ved UiB. Studentrepresentantene pekte også på dette som en utfordring.

Noen konkrete forslag kom frem og fikk støtte. I skissen har vi forsøkt å få inn ulike punkt nevnt i utkastet fra programrådsleder, men forsøkt å gjøre det mer kort og spisset. LU-MN sin vurdering er også at punkt knyttet til evaluering, kvalitetssikring og innovasjon ikke egner seg i en kortfattet visjon som skal fenge studenter som vurderer å søke seg til vår lektorutdanning.

Skisse til kort visjon. Kanskje bør det bare være en setning i hvert strekpunkt.

Vår visjon er å utdanne de beste lektorene i landet ved å

(Eventuelt mer neddempet: Vår visjon er å utdanne lektorer med solid og relevant kompetanse..)

- Tilby **solid faglighet** i alle fag og læringsarenaer der undervisningen er forskningsbasert og veiledere i skolen har veilederkompetanse. Lektorer fra Universitetet i Bergen skal kunne fremstå som ambassadører for fagene.
- Tilby **praksisrelevant undervisning** i fag og profesjonsfag gjennom tett samarbeid med skoler og veiledere om praksisopplæringen
- Legge til rette for **utvikling av lektoridentitet** hos studentene gjennom å fremme samhørighet mellom lektorstudenter og med praksisfeltet. Utdanning kombinerer faglig trygghet med fokus på elevers behov og utvikling.
- Utdanne lektorer med **evne til utforskning** av egen og kollegers undervisning og elevers læring, og kan inngå i kollegasamarbeid om utvikling av egen undervisning også etter endt utdanning.
- Utdanne lektorer som kan **tilpasse undervisningen** til elevers kunnskapsgrunnlag og behov basert på innsikt i ungdomskultur og kulturell variasjon i samfunnet.

Innspill til visjon for lektorutdanningen UiB

Generelt

- 1) Hele utkastet er en kontinuerlig veksling mellom nivå som ikke er heldig. Visjonsarbeid vil måtte ligge på et noe abstrakt nivå fordi det skal favne mye (bredde) og samtidig kunne legges til grunn for videre arbeid (dybde). Men verken bredde eller dybde skal ligge inne i selve formuleringene slik det gjør nå.

Eksempler:

Fra «Fundamentet for lektorutdannelse på UiB»: *«Der er og skal fremover være et tætt samspill mellom teori og praksis også i det faglige innhold på lektorutdannelsen, for eksempel i form av fagdidaktisk og pædagogisk aksjonsforskning integrert i undervisningen som et led i de studerendes utvikling av utforskende lærerkompetencer.»*

Her er det uklart hva som menes med «utforskende lærerkompetencer». I tillegg trekkes det frem et eksempel som legger for sterke føringer på konkrete arbeidsmodeller. En visjon skal gjerne holde en god stund fremover, mens arbeidsmodeller i undervisningen kan variere.

Fra «Evaluerings- og kvalitetssikring av lektorutdannelsen»: *«Klager skal ikke bare håndteres og følges opp etter de gjeldende retningslinjer, men i tilfælde hvor det er relevant også vurderes med henblik på kritisk refleksjon og forbedringer.»*

Her kommer klager inn som en del av kvalitetssikring og evaluering. Det er for det første å bringe inn et negativt element i en visjon. For det andre blir det igjen et eksempel på detaljnivå som ikke egentlig skal ha en plass i en visjon.

Under samme punkt kommer følgende setning: *«spesielt kan en koordinerende programsensor opfatte problemstillinger som går på tvers av fag og på praksis, og dermed bidra konstruktivt»*. Dette punktet fremstår som et politisk utsagn mer enn en visjon, alle den tid man har avskaffet koordinerende programsensor og dette da kun kan tolkes som et forsøk på å gjeninnføre denne praksisen. En visjon vil alltid ha noen underliggende politiske budskap men det bør ikke være enkeltsaker som fremstår som agendaer i spesifikke saker.

- 2) Det er lagt svært liten vekt på at UiB ønsker å utdanne dyktige profesjonsutøvere. «Profesjonsutøvelse» er nevnt kun to ganger, under punkt 1 og punkt 3. Hvis det noe sted skal være skriftliggjort hva som menes med å være en dyktig profesjonsutøver i skolen, så må det vel være i en visjon for utdanningen. Her må en altså gå inn og bestemme seg for hvilken definisjon man vil legge til grunn for begrepet «profesjon» eller i det minste «profesjonell utøver», ved lektorutdanningen ved UiB. På samme måte bør en se litt på bruken av begrepet «kompetanse» - hvilket kompetansebegrep/hvilken kompetanseforståelse legges til grunn?

Innspill fra IPED til førsteutkast av visjonen

I den forbindelse er det beskrevet at studentene skal utvikles disiplinlig til å se seg selv som ambassadører for fagene sine (og resiprokt ambassadører for elevene inn mot disiplinlig utvikling). Dette er igjen et for spesifikt faglig-politisk argument som ikke passer inn i en visjon. Studentene som går ut fra et av programmene ved lektorutdanningen skal nettopp *ikke* først og fremst se seg selv om disiplinfaglige ambassadører men som dyktige profesjonsutøvere, der disiplinfaget kun er en del av en større helhet. Det samme gjentas under punkt 3, der den gode lektor underforstått er definert som en som er villig til å videreutdanne seg på forskjellige måter og derved utvide sitt «faglige fundament». Det kreves en helt annen og bredere/dypere drøfting av hva den gode lektor er enn det som kommer til syne her, og kanskje er dette et tema som er for stort og for umulig å definere endelig, slik at det ikke skal inn i en visjon i det hele tatt.

Det er ikke noe i visjonen som peker mot at dyktige profesjonsutøvere er bevisste på hvilket mandat de er satt til å arbeide under i skolen. Det står heller ikke noe om at studentene skal oppøve en kritisk bevissthet som gjør dem i stand til å ta gode avgjørelser i tråd med verdiene i mandatet, og at dette i tillegg handler om en etisk bevissthet og moralsk refleksjon som alltid inngår som vesentlige element i utøvelse av det profesjonelle skjønn.

- 3) Det legges betydelig vekt på utvikling av læreridentitet (profesjonsforståelse). Her stiller vi spørsmål ved forholdet mellom disiplinfagene, didaktikk og pedagogikk hva gjelder å fremme læreridentitet. Finnes det et avklart ansvar og en felles strategi? Identitetsutvikling er en langsiktig dannelsesprosess. Her hører mer overordnede pedagogiske grunnlagsproblemer knyttet til læreroppgaven (f.eks utdanningshistorie) også hjemme som en del av læreres identitet og forståelse av å være pedagog i dag. Dette handler om å kjenne den pedagogiske virksomheten til egen arbeidsplass (ikke leve fra hånd til munn), å kunne reflektere kritisk om hva den gode skole er, dens formål og virkemidler, unngå skråsikkethet og ikke minst utvikle evne som lærere til å identifisere ulike elevsyn, læringssyn og kunnskapssyn som er innbygd i stadig nye pedagogiske program fra myndighetenes side. Uten forståelse av jakten på den gode skole over et lenge tidsrom enn de siste 10 år, er det vanskelig å *utvikle pedagogisk klokskap* i møte med nye utdanningsreformer. På den ene siden er lektorutdanningens oppgaver å åpne det praktisk-pedagogiske feltet, men også stimulere til mer filosofiske refleksjoner over grunnleggende pedagogiske problemer: Hvorfor har vi skoler? Hvilke verktøy har lærere de siste 300 år benyttet seg av, og av hvilke grunner? Hva er forholdet mellom mål, innhold og metode i ulike program? osv... Slik kan det bygges en plattform for selvstendig stillingstaken: Hvem ønsker jeg å være, hva er mine, mitt pedagogiske credo og min oppgave, som lærer i fremtidens skole?

Det er i det hele tatt en slagside mot disiplinlig i hele tenkningen som legges til grunn i utkastet. Dermed favner ikke visjonen bredt nok.

- 4) Vi etterlyser spesielt et punkt om samarbeid mellom ulike fakulteter og om samarbeid mellom skoler og universitetet. Det er vanskelig å gi en helhetlig utdanning, hvis ikke fakulteter snakker sammen, og hvis ikke lektorutdanningen og skolene snakker sammen. Visjonen bør derfor målbære forpliktende fordringer som kan være med å legge rammer for samhandling og videre samarbeidskultur på tvers av disiplinlig og profesjonsfag, og som sikrer godt samarbeid mellom skoler og universitet. Hvilke strukturer/ordninger/

Innspill fra IPED til førsteutkast av visjonen

koordinerende ledd må på plass for å sikre et helhetlig og smidig utdanningsløp uavhengig av fakultet/disiplinfag?

- 5) Visjonen bør skrives på nynorsk, jfr. Vedtak sentralt om språk i offentlige dokumenter ved UiB.

- 6) Spørsmål kan stilles til dokumentene som er lagt til grunn for visjonen. UiB sitt strategidokument er nødvendig grunnlag, og Overordnet del – verdier og grunnprinsipper, er en del av mandatbeskrivelsen, slik at det kan forsvares å legge dette til grunn. Kanskje burde også Opplæringslova nevnes. Kriteriene fra SFU virker uvesentlige eller som en avsporing i denne forbindelse, det er igjen en universitetspolitisk sak som trekkes inn i en visjon for utdanningsprogram for profesjonsutøvere. I stedet kunne man legge til Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) som ble utarbeidet av KD i 2011. Dette er basert på de internasjonale prosessene i Bologna og Madrid, og legger sterke føringer for utarbeidelsen av læringsmål som skal brukes i alle nivå av utdanningssystemet i Norge, fra 1.klasse i grunnskolen til PhD. Disse ligger også til grunn for kvalitetssikringssystemer i alle nivå av utdanning i Norge. Et dokument som dette bør være et selvsagt grunnlag for utarbeiding av en visjon for lektorprogrammene ved UiB og visjonsarbeidet bør da legges på et metanivå i forhold til dette men slik at målsettingene i kvalifikasjonsrammeverket kan spores også i visjonen.

ephorte:

Sak 52/17 Møteplan for våren 2018
Notat fra Studieadministrativ avdeling

Vedtakssak

Notat

Til: Programrådet for lektorutdanningen

Møte: 27. november 2017

ephorte:

Møtene i programrådet bør legges i forkant av møtene i styringsgruppen for lektorutdanningen, slik at programrådet har anledning til å samsnakke om saker som skal behandles der, og komme med innspill til disse. Av den grunn foreslås det at møteplanen for våren 2018 fastsettes på sirkulasjon, når møteplanen for styringsgruppen er klar i desember.

Forslag til vedtak:

Møteplan for våren 2018 fastsettes på sirkulasjon, og sees i sammenheng med møteplanen for styringsgruppen.

15.11.2017/SAL

**Sak 53/17 Styringsstruktur i lektorutdanningen og
organisering av skolesamarbeid**

Notat fra Studieadministrativ avdeling

Drøftingssak

Notat

Til: Programrådet for lektorutdanningen
Møte: 27. november 2017

ephorte: 17/14216

Utdanningsutvalget nedsatte i september 2015 en arbeidsgruppe som fikk i oppgave å vurdere organiseringen av lektorutdanningen. På bakgrunn av arbeidsgruppens innstilling, ble det høsten 2016 opprettet en styringsgruppe for lektorutdanningen, og programstyret for lektorutdanningen fikk endret navn til programrådet for lektorutdanningen. Praksisutvalget ble videreført i samme form, som et underutvalg av programrådet.

Styringsgruppen har nå vært aktiv i nærmere ett år, og én av sakene som har høy prioritet i dette utvalget, er en økt satsning på partnerskolesamarbeidet. Partnerskolesamarbeidet må imidlertid sees i sammenheng med en satsning på skolesamarbeid mer generelt og på EVU-virksomhet rettet mot skoleverket. I møtet 13.12.2017 vil derfor styringsgruppen få seg forelagt en sak om utarbeiding av strategi for UiBs skolesamarbeid og organisering av dette samarbeidet.

En økt satsning på skolesamarbeid fordrer at vi er hensiktsmessig organisert. I dag har vi da tre utvalg som er involvert i skolesamarbeid på ulikt vis; styringsgruppen, programrådet og praksisutvalget. Spørsmålet er om vi klarer å ivareta samarbeidet med skolene på en god og effektiv måte med denne organiseringen, eller om vi bør gjøre justeringer enten i mandat eller i struktur.

Programrådet bes om å drøfte saken og å komme med innspill til styringsgruppen.

16.11.2017/SAL